

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013, het Subsidiebesluit van 22 november 2013 en het Procedurebesluit van 9 mei 2014, wat betreft een transitie in de gezinsopvang en de groepsopvang samenwerkende onthaalouders naar werken met werknemers
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het besluit bundelt een aantal wijzingen aan bestaande besluiten met het oog op de afbouw van het werken met het specifiek sociaal statuut voor onthaalouders, zowel in gezinsopvang als groepsopvang. Aangezien deze afbouw geleidelijk gebeurt, bevat voorliggend besluit daarmee samenhangend ook volgende zaken:

- de procedure voor de aanvraag van de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut wordt aangepast;
- de overgangsperiode voor de groepsopvang samenwerkende onthaalouders die gesubsidieerd worden zoals gezinsopvang wordt enerzijds verlengd, anderzijds wordt een systeem ingevoerd waardoor deze sector stapsgewijs lopende de overgangsperiode kan overgaan naar een subsidiëring zoals de reguliere groepsopvang als ze met werknemers gaan werken;
- administratieve lastenverlaging in het kader van de vergunning en subsidies.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structuurelement: geïntegreerd gezinsbeleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/356 van 6 oktober 2025.

Advies Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën formuleerde een gunstig advies met nr. RD/2025003464 op 22 september 2025.

Volgende repliek kan gegeven worden op enkele elementen uit het besluit van de Inspectie van Financiën:

- Afstemming met de federale overheid over het uitdoven van het specifieke statuut:
Op vandaag liggen er nog geen federale plannen op tafel om het statuut an sich op korte termijn te laten uitdoven. In elk geval zijn er reeds contacten in het kader van de huidige Vlaamse regeling waarbij afstemming met de federale overheid plaatsvond. Deze contacten, waarbij informatie wordt uitgewisseld over de aanpak en regelgeving, worden uiteraard verdergezet.
- De uitgewerkte regeling in voorliggend besluit gaat effectief uit van het principe dat wie de subsidies toegekend kreeg, deze kan behouden als aan de subsidievoorwaarden voldaan is. Ingegeven vanuit Europese regels kan de subsidie in de basis niet voor langer dan 10 jaar toegekend worden. Echter moet verwezen worden naar artikel 3 van het Subsidiebesluit van 22 november 2013 waar bepaald is dat als de organisator voldoet aan de subsidievoorwaarden, hij verder belast wordt met de subsidie-opdrachten en dus ook de subsidie kan behouden.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 26 september 2025.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is afgesproken om het beroep van onthaalouders aantrekkelijker te maken o.a. door het een duidelijk statuut met gepaste verloning te geven. Dit is verder uitgewerkt in de Beleidsnota WVG 2024-2029, waarin ook werd voorzien om de problematiek van de samenwerkende onthaalouders in de groepsopvang aan te pakken in de context van een meerjarig transitieplan. Dit transitieplan werd geconcretiseerd in het [Plan kinderopvang 2025-2029](#) dat op 4 april 2025 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

Het is de bedoeling dat deze legislatuur een duidelijke transitie wordt ingezet naar de afbouw van het specifiek sociaal statuut voor onthaalouders, zowel in de gezinsopvang als de groepsopvang. Als uitgangspunt geldt dat geen enkele kinderbegeleider gedwongen wordt van statuut te veranderen. Bij dwang zou immers het risico bestaan op uitval van kinderbegeleiders, hetgeen in de huidige maatschappelijke context van personeelstekort, niet te verantwoorden zou zijn.

Met deze aanpak sluit de Vlaamse Regering eveneens aan bij de verschillende adviezen die de NAR hierover al formuleerde in het verleden.

Voorliggend besluit bevat zowel voor gezinsopvang als groepsopvang een aanpak om de transitie te realiseren, met respect voor wie vandaag in het statuut werkt:

- Het werken met het specifiek sociaal statuut is voor volledig nieuwe vergunde locaties in de toekomst niet meer mogelijk.
- Er is een overgangsregeling voor bestaande locaties waar wel gewerkt wordt met het statuut
- Op subsidievak is er een regeling voor de gezinsopvang en de groepsopvang:

- Organisatoren van gezinsopvang zullen vrije toegang hebben tot de subsidie die het mogelijk maakt om te werken met werknemers in plaats van het specifiek sociaal statuut. Voorliggend besluit bevat de procedures hiervoor.
- Organisatoren van groepsopvang samenwerkende onthaalouders zullen gedurende de lopende overgangsperiode in het kader van een oproep door het agentschap een aanvraag kunnen indienen om één of meer locaties om te schakelen naar regulier gesubsidieerde groepsopvang. Er is onvoldoende budget beschikbaar om alle groepsopvang samenwerkende onthaalouders hiervoor de nodige financiering te geven. Om die reden wordt gewerkt met een oproep, binnen een gesloten budget.

Door de combinatie van al deze acties zal er in de sector een beweging in gang gezet worden waardoor er steeds minder kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut werken.

Naast de acties in het kader van dat transitieplan, bevat voorliggend besluit nog een aantal wijzigingen met het oog op administratieve lastenverlaging, mede voor de gezinsopvang en groepsopvang samenwerkende onthaalouders:

- Een vergunning voor gezinsopvang zal niet langer automatisch stopgezet worden wanneer er een jaar geen activiteiten zijn, wanneer er wel nog een samenwerkingsovereenkomst is tussen de kinderbegeleider en de organisator, maar de kinderbegeleider vb door ziekte lange tijd niet kan werken.
- Vanaf 2027 zal een organisator gezinsopvang onthaalouders kunnen aanwerven in heel Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, tot nu toe was dit beperkt tot de zorgregio's waar de organisator een subsidiegroep gezinsopvang had. Dit geeft uitvoering aan het Regeerakkoord, waarin gesteld wordt dat de organisatoren niet langer worden geënt op de zorgregio's.
- De situaties waarin subsidies overgeheveld kunnen worden naar een andere subsidiegroep worden versoepeld, onder andere rekening houdend met de keuze om vanaf 2027 de subsidiegroep gezinsopvang te verruimen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Rechtsgrondentabel

Artikel voorontwerp van besluit	Rechtsgrond
Artikel 1, 1° t.e.m. 3° (definities)	Artikel 4 laatste lid van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters (zoals op 1/1/2026 van kracht)
Artikel 2 - 4 (vergunningsvoorwaarde + overgangsregeling)	Artikel 6, §1, tweede lid, 2°, d) en §5 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 5 - 6 (definities)	Artikel 7, 8, 9, 12, §1, tweede lid en 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 7 - 8 (subsidie kinderbegeleider gezinsopvang werknemersstatuut)	Artikel 10, 3°, artikel 12, §1, tweede lid en 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 9 (overgangstermijn basissubsidie)	Artikel 7, tweede lid en artikel 12, §1, tweede lid van het decreet van 20 april 2012 houdende de

	organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 10 (overgangstermijn IKT)	Artikel 8, §1 en artikel 12, §1, tweede lid, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 12 (vervroegde stopzetting overgangperiode)	Artikel 7, tweede lid, artikel 8, §1, artikel 12, §1, tweede lid en artikel 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 13 (definities)	Artikel 4, laatste lid en artikel 12, §3 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 14 (automatische stopzetting vergunning)	Artikel 4, laatste lid van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 15 (kader toekenning subsidie)	Artikel 12, §3 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 16 - 22 (oproep en procedure vervroegde stopzetting overgangperiode)	Artikel 7, tweede lid, artikel 8, §1 en artikel 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 23 – 25 (overhevelingen)	Artikel 12, §1, tweede lid en artikel 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 26 - 29	Artikel 10, 3°, artikel 12, §1, tweede lid en 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 30, 1° 2°	Artikel 10, 3°, artikel 12, §1, tweede lid en 12, §3 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters en Artikel 7, tweede lid, artikel 8, §1 en artikel 12, §3, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters
Artikel 31	Artikel 10, 3°, artikel 12, §1, tweede lid en 12, §3 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters

Dit besluit bevat wijzigingen aan drie besluiten: het Vergunningsbesluit van 22 november 2013, het Subsidiebesluit van 22 november 2013 en het Procedurebesluit van 9 mei 2014.

1. Wijzigingen aan het Vergunningsbesluit van 22 november 2013

Artikel 1.

In het Vergunningsbesluit worden enkele definities ingevoegd.

- In het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters werd de opdeling tussen gezinsopvang en groepsopvang geschrapt, met de bedoeling op termijn na te gaan of de vergunningsvoorwaarden niet eerder gekoppeld kunnen worden aan bepaalde vergunde capaciteiten dan steeds aan het onderscheid groepsopvang en gezinsopvang. Op dit moment is er echter nog geen evaluatie van de vergunningsvoorwaarden gebeurd vanuit die context en is het dus noodzakelijk de definities voor groepsopvang en gezinsopvang in te voegen zodat voor de rest van het besluit duidelijk is wat deze begrippen inhouden als ernaar verwezen wordt. Voor het overige blijven immers de vergunningsvoorwaarden en de verschillen tussen groepsopvang en gezinsopvang ongewijzigd. Ook het Procedurebesluit van 9 mei 2014 bepaalt dat het agentschap een vergunning toekent voor gezinsopvang of groepsopvang en het onderscheid tussen beide is bijgevolg nog steeds een actuele indeling.

De definities worden ongewijzigd overgenomen. Dit betekent dat voor gezinsopvang blijft gelden dat een vergunning voor 8 plaatsen mogelijk is, ondanks de nieuwe ratio van 1 op 7 die vanaf 2027 geldt. In het kader van een gezinsopvang met een vergunning voor 8 plaatsen zal de organisator ervoor moeten zorgen dat er twee kinderbegeleiders ingezet worden wanneer er 8 kinderen aanwezig zijn. Het zou niet opportuun zijn de definitie aan te passen waardoor gezinsopvang slechts tot maximaal 7 kinderen gelijktijdig mogelijk is aangezien:

- o Dit zou betekenen dat een opvangcontext in een gezinswoning waar twee personen samenwerken om 8 kinderen op te vangen, plots aan andere vergunningsvoorwaarden moeten voldoen omdat het groepsopvang wordt. Als men hier niet zou kunnen aan voldoen, zou dit een daling van het vergund aantal plaatsen tot gevolg hebben, hetgeen niet de bedoeling is.
 - o Afhankelijk van het type vergunning, gezinsopvang of groepsopvang, kan een organisator subsidies aanvragen en ontvangen. De subsidiebedragen voor een groepsopvang zijn hoger. Door bijgevolg een kinderopvang die vandaag gezinsopvang aanbiedt, plots te gaan definiëren als groepsopvang, zou dit een aanzienlijke budgettaire kost hebben aangezien al die plaatsen dan als groepsopvang gesubsidieerd zouden moeten worden.
- Voorliggend besluit bevat aanpassingen die tot doel hebben het werken met het specifieke sociaal statuut van de aangesloten onthaalouders op termijn te laten uitdoven. Om duidelijkheid te scheppen over welk statuut dit gaat, wordt het begrip gedefinieerd.

Artikel 2.

In de conceptnota van april 2025 maakte de Vlaamse Regering de principiële keuze om het specifiek sociaal statuut van de aangesloten onthaalouders te laten uitdoven. Het is de bedoeling dat er in de toekomst geen nieuwe vergunningen meer starten met mensen in dat statuut. Om die reden wordt hier de basisregel ingevoerd dat werken met het statuut, zowel in groepsopvang als gezinsopvang, niet kan.

Deze beperking wordt gemotiveerd o.b.v. verschillende gronden:

- Advies NAR:
In 2003 werd het sui generis statuut als een specifiek tijdelijk sociaal statuut in het leven geroepen, bedoeld als opstap naar een volwaardig werknemersstatuut voor mensen die in hun thuisomgeving kinderen opvingen. In de aanloop van de invoering van dat statuut formuleerde de NAR reeds op 12 juni 2002 een advies, waarin onder meer werd gesteld dat de invoering van het statuut enkel aanvaard kon worden onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat het om een overgangsmaatregel zou gaan.

In 2006 bracht de NAR op eigen initiatief een volgend advies uit waarbij hun conclusie was dat het aangewezen was "om te komen tot een volledige onderwerping van de erkende en

gesubsidieerde onthaalouders aan het socialezekerheidsstelsel voor werknemers, zowel wat de bijdragen als de uitkeringen betreft.”

In opdracht van minister van sociale zaken, Frank Vandenbroucke, evalueerde de Nationale Arbeidsraad (NAR) nogmaals het sui generisstatuut in 2022. Op 28 juni 2022 formuleerde de NAR het advies met nummer 2.304. In dit advies waren volgende overwegingen opgenomen:

“De Raad stelt bijgevolg voor om te voorzien in een geleidelijke uitdoving van het sui-generisstatuut voor onthaalouders; dit voorstel moet echter wel gepaard gaan met de toekenning van voldoende financiële middelen om een overgang in de best mogelijke omstandigheden mogelijk te maken, en om deze overgang te kunnen promoten bij onthaalouders of kandidaat-onthaalouders.”

“Hierbij moet ook aandacht besteed worden aan de budgettaire impact voor de Gemeenschappen en de federale overheid en aan de bezorgdheid dat de onthaalouders die nu actief zijn onder het sui-generisstatuut, niet versneld zouden afhaken.”

“De Raad merkt op dat samenwerkende onthaalouders momenteel eveneens werken onder het sui-generisstatuut, meestal in gebouwen die een vergunning hebben voor groepsopvang, en tussen 8 en 18 kinderen opvangen. De Raad meent dat de bijzondere situatie van deze onthaalouders vragen doet rijzen, aangezien de proefprojecten die in Vlaanderen lopen, niet op hen van toepassing zijn. Hij pleit er derhalve voor dat voor die specifieke groep een passende oplossing wordt gevonden. In dat opzicht is verder onderzoek aangewezen op de meest geëigende niveaus waarbij de sociale partners betrokken moeten worden teneinde een specifieke oplossing betreffende deze groep uit te werken.”

Het is dan ook duidelijk dat de NAR al lange tijd pleit voor een afbouw van het specifieke sociaal statuut voor onthaalouders, waarbij aandacht gevraagd wordt voor het geleidelijk karakter.

- Het specifiek sociaal statuut werd in 2003 ingevoerd om tegemoet te komen aan de feitelijke situatie dat onthaalouders in hun gezinscontext zonder specifieke vorming enkele kinderen opvingen. Dit was destijds in een soort vrijwillige context zonder veel kwaliteitsnormen. Tussen 2003 en 2025 is er echter een enorme evolutie geweest in de maatschappelijke context van de kinderopvang en wordt vandaag, ook in de regelgeving, verondersteld dat elke kinderopvanglocatie een professionele context is waar mensen met kwalificatie instaan voor de kinderen. In dergelijke hedendaagse context is het moeilijk te verantwoorden dat mensen tewerkgesteld worden in een statuut waarin ze slechts beperkt sociale rechten opbouwen, terwijl andere mensen in vergelijkbare context volwaardige rechten opbouwen.
- Aansluitend bij het vorig punt kan de bestaande ongelijkheid tussen werknemers en mensen in het specifiek sociaal statuut nog moeilijk verantwoord worden.
- Ook in functie van een duurzaam medewerkersbeleid is het noodzakelijk om mensen in de kinderopvangsector aan te trekken in een solide statuut.

Zoals ook bleek uit het advies van de NAR is het noodzakelijk dat er zowel op niveau van de gemeenschappen als federaal actie wordt ondernomen om het statuut af te bouwen. Voorliggend besluit vormt alvast het initiatief van de Vlaamse overheid om deze transitie in gang te zetten.

Hierbij wordt eveneens rekening gehouden met de geformuleerde bezorgdheden van de NAR waarbij het mogelijk blijft dat personen die vandaag in het specifiek sociaal statuut tewerkgesteld

zijn, op die manier kunnen blijven werken, als ze dit wensen. Die regeling is opgenomen als een overgangsregeling voor artikel 48 en zit vervat in artikel 4 van voorliggend besluit.

Tot slot kan erop gewezen worden dat deze nieuwe vergunningsvoorwaarde noodzakelijk en proportioneel is om het doel van kwaliteitsvolle kinderopvang te bereiken. Een kwaliteitsvolle kinderopvang hangt nauw samen met een duurzaam medewerkersbeleid waarbij medewerkers worden tewerkgesteld in een rechtvaardig en correct statuut dat hen de nodige rechten en zekerheden biedt op korte, én lange termijn. Het specifiek sociaal statuut voor de onthaalouders is geen rechtvaardig statuut, creëert ongelijkheid met andere medewerkers in andere statuten, en is niet meer aangepast aan de huidige maatschappelijke context waarin professionele kinderbegeleiders dagelijks in de kinderopvang werken. Om hieraan tegemoet te komen, is de nieuwe vergunningsvoorwaarde noodzakelijk. Deze is ook proportioneel, gelet op de overgangsregeling die ingeschreven werd, waardoor er een geleidelijke invoering is en personen die vandaag in het statuut werken, niet plots verplicht worden een ander statuut aan te gaan.

Artikel 3.

Artikel 64 is een artikel dat een overgangsregeling bevatte n.a.v. de inwerkingtreding van het decreet van 20 april 2012 en de uitvoeringsbesluiten ervan in 2014. Het artikel wordt geactualiseerd in functie van wat nog relevant is:

- De inhoud van het eerste lid van het huidig artikel blijft ongewijzigd behouden;
- Het tweede en vierde lid worden opgeheven aangezien deze niet meer relevant zijn;
- De inhoud van het derde lid, dat betrekking had op de groepsopvang door samenwerkende onthaalouders die geen vergunning voor meer dan 18 plaatsen konden krijgen, blijft behouden, maar verschuift naar een afzonderlijk artikel, namelijk het nieuwe artikel 65 (zie hieronder in artikel 4), omdat het ingebed wordt in een volledig nieuwe overgangsregeling voor de groepsopvang door samenwerkende onthaalouders in het kader van de afbouw van het specifiek sociaal statuut voor onthaalouders.

Artikel 4.

Er wordt een nieuw artikel 65 ingevoegd dat een overgangsregeling bevat naar aanleiding van de invoering van het nieuwe artikel 48 in het Vergunningsbesluit van 22 november 2013 (zie artikel 2 van dit wijzigingsbesluit). Het is immers de bedoeling om een zachte overgang en geleidelijke transitie te maken naar een toekomst waar het specifiek sociaal statuut voor de onthaalouders niet meer ingezet wordt. Hierdoor zal in de toekomst elke medewerker in een volwaardig werknemersstatuut aan de slag kunnen, in de groeps- en gezinsopvang. Ook de NAR wees in hun advies op de noodzaak aan die geleidelijkheid. Om die zachte overgang mogelijk te maken en niemand te dwingen om over te gaan van het specifiek sociaal statuut naar het werknemersstatuut, wordt volgende regeling voorzien:

- o In een kinderopvanglocatie waar op de bepaalde aangeduide dag in het besluit een actieve vergunning is en waar op dat moment met het specifiek sociaal statuut gewerkt wordt, kan de organisator binnen die vergunning verder blijven werken met het specifiek sociaal statuut. Deze overgang wordt voorzien om verschillende redenen:
 - Het is niet aangewezen dat in een zelfde locatie verschillende personen in een verschillend statuut tewerkgesteld worden. Een werknemer staat immers onder gezag, een persoon in het specifiek statuut niet. Het zou eindeloos complex worden en aanleiding kunnen geven tot discussies als bijgevolg in een zelfde locatie een kinderbegeleider aan de slag is als werknemer en een andere in het specifieke statuut. Om die reden wordt dus voorzien dat in een locatie waar gewerkt werd met het statuut, in de toekomst verder

gewerkt kan worden. Zo kan, zowel in groepsopvang als gezinsopvang, wanneer één van de kinderbegeleiders stopt, deze vervangen worden door iemand anders in het specifieke statuut.

- De subsidiëring van groepsopvang door samenwerkende onthaalouders, die in een aparte subsidiegroep zit, is lager dan de reguliere groepsopvang. Aangezien een organisator niet zomaar op eigen initiatief de hogere subsidie kan ontvangen, is het dus noodzakelijk dat hij in de locaties en de werkingen die hij op die datum realiseert, op een analoge manier kan verder werken.
- In een kinderopvanglocatie die pas na de bepaalde aangeduide dag in het besluit vergund wordt of opstart, kan de organisator geen kinderbegeleiders meer inzetten in het specifiek sociaal statuut.

In het besluit wordt een dag bepaald die 4 maanden na de dag van inwerkingtreding valt. Op die manier zijn organisatoren tijdig geïnformeerd over deze nieuwe regeling en de gevolgen van het al dan niet hebben van een actieve vergunde locatie met kinderbegeleiders in het sui generis-statuuut. De regeling zou dus tot gevolg hebben dat bij een inwerkingtreding op 1 januari 2026 gekeken worden welke locaties vergund en opgestart zijn op 30 april 2026. Indien omwille van vertragingen in het regelgevend proces de inwerkingtredingsdatum opschuift, zal ook die dag automatisch opschuiven.

Op de regel dat voor nieuwe vergunningen na de bepaalde aangeduide dag in het besluit niet meer gewerkt kan worden met kinderbegeleiders in het specifieke statuut, zijn drie uitzonderingen vermeld. In die uitzonderingen wordt dus een nieuwe vergunning toegekend na de bepaalde aangeduide dag in het besluit en kan de organisator toch blijven werken met kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut om net die zachte overgang voor de medewerkers zelf mogelijk te maken:

- In geval van verhuis van een locatie: bij een verhuis moet een nieuwe vergunning gevraagd worden. Het zou echter onredelijk zijn om de kinderbegeleiders naar aanleiding van een verhuis van hun locatie te dwingen een ander sociaalrechtelijk statuut aan te nemen. Aangezien de personen die in die locatie werken na verhuis gewoon dezelfde personen zijn, wordt voorzien dat in dat geval in het kader van die nieuwe vergunning toch nog met het specifiek sociaal statuut gewerkt kan worden.
- In geval een bestaande kinderopvanglocatie overgenomen wordt: Als de organisator van een kinderopvanglocatie wijzigt, moet er een nieuwe vergunning gevraagd worden. Deze wijziging van organisator betreft elk soort wijziging (volwaardige overname, wijziging rechtsvorm, kinderbegeleider sluit zich aan bij andere dienst/organisator...). De wijziging van de organisator betekent echter niet dat er in de werking iets wijzigt. Dezelfde kinderbegeleiders blijven gewoon in de locatie werken maar voor een andere organisator. Om die reden kunnen ook in dat geval de personen die al in het specifiek sociaal statuut werkten ook na de wijziging van de organisator verder blijven werken in het specifiek sociaal statuut.
- Als de werking in een locatie wijzigt van groepsopvang naar gezinsopvang moet er een nieuwe vergunning aangevraagd worden. Het gebeurt dat vb. 3 personen in het specifiek sociaal statuut aan de slag waren in een groepsopvang, en waarbij 2 van de 3 personen beslissen om te stoppen in de kinderopvang. Indien de derde persoon wel nog wil verder werken in een gezinsopvang, zal ook in dat geval deze persoon niet gedwongen worden om naar aanleiding van die wijziging van opvangvorm het sociaal statuut te wijzigen.

Deze uitzonderingen zijn strikt te interpreteren en toe te passen. Ze zijn bedoeld om een doorlopende werking met dezelfde kinderbegeleiders mogelijk te maken.

Volgende situaties zijn dus niet gevat onder de uitzonderingen:

- Indien vb. een organisator op een bepaald moment de vergunning voor een locatie waar hij gewerkt heeft met kinderbegeleiders in het specifiek statuut, stopzet, betekent dit een definitief einde van de mogelijkheid om in die locatie nog met kinderbegeleiders in het specifiek statuut te werken;
- Indien een kinderbegeleider in een bepaalde locatie overgaat van het specifiek sociaal statuut naar het werknemersstatuut, kan nadien niet opnieuw naar het specifiek statuut in dezelfde locatie aangezien er dan geen ononderbroken werking met het specifiek sociaal statuut is en de regelgeving de uitzondering op het blijven werken met het specifiek sociaal statuut alleen voorziet als ononderbroken met het statuut gewerkt wordt.
- Indien de organisator een locatie verhuist, betekent dit dat de werking van de ene locatie naar de andere verhuist. Indien de organisator, na de verhuis op de oorspronkelijke locatie, alsnog een nieuwe werking opstart, valt deze werking uiteraard niet onder de uitzonderingen aangezien dit niet de oorspronkelijke werking was en ook niet onder de uitzonderingen valt. Dit betreft een nieuwe vergunning voor een nieuwe locatie waar dus niet met het specifieke statuut gewerkt mag worden.

In dit nieuwe artikel 65 wordt eveneens de bepaling herhaald, zoals die reeds sinds 1 april 2014 van kracht was, dat een organisator van groepsopvang met kinderbegeleiders in het specifieke sociaal statuut geen vergunning kan krijgen voor meer dan 18 plaatsen.

Daarnaast dat een organisator van gezinsopvang en groepsopvang zijn vergunde capaciteit in die locatie niet kan verhogen vanaf de inwerkingtreding van die bepaling. Een organisator die dus een werking realiseert voor 14 vergunde plaatsen met kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut zal in de toekomst geen vergunning kunnen vragen voor meer dan 14 plaatsen. Op die manier wordt vermeden dat er in een bestaande werking, waar gewoon verder gewerkt mag worden met het specifiek sociaal statuut toch nog nieuwe instroom is van personen die in het specifiek sociaal statuut werken, naar aanleiding van de verhoging van de capaciteit. Het doel is het statuut gaandeweg te laten uitdoven. Daarom wordt ernaar gestreefd de vergunde capaciteit in de kinderopvanglocaties waar nog gewerkt wordt met het specifiek sociaal statuut status quo te houden en niet te laten uitbreiden. De verhoging van de capaciteit heeft gemakkelijk als impact dat er een extra kinderbegeleider moet ingezet worden.

Tot slot bepaalt dit artikel de uiterste indieningsdata voor organisatoren gezinsopvang en groepsopvang als ze nog een vergunning willen aanvragen voor een kinderopvanglocatie waar ze nog willen werken met kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut voor een werking die zal opstarten voor de bepaalde aangeduide dag in het besluit. Overeenkomstig het Procedurebesluit van 9 mei 2014 heeft Opgroeien regie 30 dagen om de ontvankelijkheid te beoordelen en vervolgens 60 dagen om de gegrondheid van een aanvraag te beoordelen. De maximale aanvraagprocedure duurt bijgevolg ongeveer drie maanden. Opgroeien regie moet het nodige onderzoek kunnen doen. Om die reden is het noodzakelijk een deadline te bepalen op het indienen van dergelijke aanvragen.

Dit alles betekent dus dat een organisator die niet onder de overgangsregeling valt en die een vergunning aanvraagt om te starten na de bepaalde aangeduide dag in het besluit, niet meer kan werken met kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut.

2. Wijzigingen aan het Subsidiebesluit van 22 november 2013

Artikel 5.

In het Subsidiebesluit worden een aantal definities toegevoegd:

- Naar analogie met het Vergunningsbesluit worden ook hier de begrippen gezinsopvang en groepsopvang gedefinieerd.
- Daarnaast worden ook de begrippen samenwerkende onthaalouders en specifiek statuut omschreven i.f.v. de duidelijkheid en de rechtszekerheid
- Tot slot wordt de definitie van de subsidie voor kinderbegeleider gezinsopvang in een werknemersstatuut opgenomen, naar analogie met de definiëring van alle andere subsidies in het besluit.

Artikel 6.

De definitie van “subsidiegroep” wordt aangepast: de subsidiegroep voor gezinsopvang zal vanaf 2027 niet langer beperkt zijn tot de zorgregio. Door de aanpassing zullen organisatoren gezinsopvang hun subsidieerbare plaatsen onbeperkt kunnen verplaatsen over heel Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, naargelang waar ze een kinderbegeleider vinden die gezinsopvang wil doen.

Hier zijn verschillende redenen voor:

- Het staat vast dat er quasi overal in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad nog een tekort is aan opvangplaatsen. Daarnaast blijkt ook dat in België en andere landen er een daling is van het aantal mensen dat nog als kinderbegeleider in gezinsopvang wil werken. De zoektocht naar nieuwe kinderbegeleiders gezinsopvang (onthaalouders) als een andere kinderbegeleider gestopt is, is vaak zeer moeilijk. Organisatoren van gezinsopvang, die een bepaald aantal subsidieerbare plaatsen hebben, vinden dus niet altijd een nieuwe onthaalouder/kinderbegeleider in de zorgregio waar iemand gestopt is. Aangezien echter elk bijkomend aanbod nog nuttig is, is het aangewezen het vrij inzetten van die middelen over heel Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad mogelijk te maken.
- Een aantal subsidies zijn programmatiesubsidies en worden dus toegekend op basis van een programmatie, rekening houdend met de behoefte in verschillende gemeenten. Aangezien een gezinsopvang slechts een beperkt aantal plaatsen betreft (maximaal 8), zal het verschuiven van die plaatsen geen grote impact hebben op de programmatie en die dus niet verstoren.

Deze aanpassing treedt slechts in werking vanaf 2027 aangezien de technische software voor de berekening van de subsidies hierop aangepast moet worden en hiervoor de nodige tijd nodig is. In afwachting wordt het wel al eenvoudiger gemaakt voor organisatoren van gezinsopvang om subsidieerbare plaatsen over te hevelen naar een andere subsidiegroep (zie aanpassing van artikel 88 van het Procedurebesluit van 9 mei 2014, opgenomen in artikel 23 van voorliggend wijzigingsbesluit)

Artikel 7.

In functie van een coherente en volledige opbouw van het Subsidiebesluit moet ook de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut in artikel 7/1 benoemd worden en beschreven worden op welke manier die toegekend kunnen worden.

Voor de toekenning van deze subsidie is het essentieel dat de organisator al over de subsidie voor inkomenstarief beschikt voor de plaatsen waarvoor hij de subsidie vraagt, dat hij een vergunning voor gezinsopvang heeft en dat hij de kinderbegeleider in het werknemersstatuut tewerk zal stellen.

Artikel 8.

De structuur van de regeling van de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in het werknemersstatuut in het Subsidiebesluit wordt gestroomlijnd met de structuur van andere subsidies in de rest van het besluit. Meer bepaald wordt steeds in een hoofdstuk het bedrag van de

subsidie geregeld en in een ander hoofdstuk de subsidievoorwaarden (specifieke dienstverlening die men moet realiseren voor de subsidie).

Daarom wordt er een “hoofdstuk 1” ingevoegd met de titel “Bedrag”.

Artikel 40/17 bevat de regeling van de subsidiebedragen voor de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut. Hieraan wordt inhoudelijk niets gewijzigd.

Deze subsidies zullen, zoals de andere subsidies, per kwartaal met een voorschot betaald worden. Het voorschot is gebaseerd op het aantal toegekende VTE, zoals nu ook al het geval is. Voor de saldoberekening zal vervolgens nagegaan worden hoeveel de organisator effectief betaalde voor de ingevulde VTE's het voorgaande kalenderjaar en zal het verschil berekend worden met de voorschotten die betaald werden. Indien de organisator meer voorschot ontving dan wat hij moest betalen voor de ingevulde werknemers, zal dit via de saldo-afrekening verrekend worden. Het kan immers zijn dat een organisator een VTE heeft ingevuld met een werknemer, maar dat deze werknemer gedurende enkele maanden afwezig was wegens ziekte. Op de maand gewaarborgd loon na, moet de organisator dus geen maandelijks loon meer betalen, terwijl hier in het voorschot wel rekening mee gehouden werd. Evenzeer kan het zijn dat een organisator een einde stelt aan de arbeidsovereenkomst en dat er een opzeggingsvergoeding betaald moet worden. Ook hiermee zal dan rekening gehouden worden bij de saldo-afrekening aangezien ook dat bedrag door de organisator betaald werd als loon aan de werknemer die een VTE invulde, waarvoor de organisator gesubsidieerd werd. De regeling van de voorschotten en saldoberekening zal opgenomen worden in het ministerieel besluit tot uitvoering van het Subsidiebesluit van 22 november 2013.

Er wordt een hoofdstuktitel 2 ingevoegd “Voorwaarden voor de specifieke dienstverlening”, om dezelfde reden als beschreven bij hoofdstuk 1.

Artikel 40/18 bevat de subsidievoorwaarden die nageleefd moeten worden. Deze voorwaarden zijn analoog als voorheen:

- Kinderbegeleiders als werknemers te werkstellen
- Kinderbegeleiders die voltijds werken moeten beschikbaar zijn om gemiddeld 4 kinderen per kwartaal op te vangen.

De subsidie is immers bedoeld om de meerkost te vergoeden voor het aanstellen van een kinderbegeleider in het werknemersstatuut in plaats van het specifieke sociaal statuut voor onthaalouders.

Volgende voorwaarden die waren opgenomen, worden geschrapt:

- Kinderbegeleiders moeten een kwalificatiebewijs hebben: dit is reeds verplicht op basis van de vergunningsvoorwaarden en dus niet nodig om dit in het kader van de subsidie te herhalen.
- Samenwerking met een pool voor gezinsopvang: aangezien de regelgeving met betrekking tot de pools voor gezinsopvang nog slechts voor beperkte duur loopt, wordt hier geen subsidievoorwaarde meer over opgelegd. Bovendien kan erop gewezen worden dat elke organisator op basis van de vergunningsvoorwaarden verplicht is zich te laten ondersteunen.

De procedurele regeling voor de toekenning van de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in het werknemersstatuut wordt gewijzigd naar aanleiding van de keuze om vanaf midden 2026 geen nieuwe vergunningen meer toe te kennen voor locaties waar gewerkt wordt met het specifiek sociaal statuut van de aangesloten onthaalouder. Er zal niet meer gewerkt worden met een oproepsysteem maar elke organisator die een nieuwe werking start en reeds beschikt over de subsidie voor inkomenstarief voor gezinsopvang, kan voor de nieuwe werking deze subsidie aanvragen zolang er budget beschikbaar is.

Ook voor bestaande locaties waar hij met het specifiek sociaal statuut werkt maar de kinderbegeleider als werknemer wil tewerkstellen, kan de subsidie aangevraagd worden.

De aanvraagprocedure wordt zoals voor alle andere subsidies opgenomen in het Procedurebesluit (zie artikel 26 en volgende van voorliggend wijzigingsbesluit). De artikelen 40/20 en 40/21, die de vorige procedure regelden, worden dan ook opgeheven.

Artikel 9.

Artikel 57 bevat de overgangsregeling voor de basissubsidie voor de kinderopvangplaatsen van de groepsopvang samenwerkende onthaalouders: meer bepaald voorziet dit artikel dat gedurende een overgangsperiode van 12 jaar voor die plaatsen de bedragen gezinsopvang betaald worden omdat het werken met het specifiek sociaal statuut goedkoper is dan werknemers.

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is afgesproken om het beroep van onthaalouders aantrekkelijker te maken o.a. door het een duidelijk statuut met gepaste verloning te geven. Conform het Plan Kinderopvang, kan tot 2029 voor 3.000 plaatsen groepsopvang van samenwerkende onthaalouders de vrijwillige omschakeling gebeuren naar de reguliere subsidie voor inkomenstarief in de groepsopvang. Door de vrijwilligheid enerzijds (waardoor deze legislatuur niemand reeds wordt verplicht) en anderzijds doordat de beperkingen in het budget niet toelaten om al deze plaatsen reeds tegen 2029 om te schakelen, zullen er na deze legislatuur dus nog heel wat van deze plaatsen de mogelijkheid tot deze transitie moeten krijgen. Gezien deze realiteit, maar ook omdat een meerjarig transitieplan een effectief eindpunt moet vooropstellen, wordt de einddatum van de transitieperiode nogmaals verlengd met een termijn waarbinnen redelijkerwijs het nodige budget voor de afronding van deze transitie beschikbaar moet kunnen zijn.

Artikel 10.

Artikel 59 bevat de overgangsregeling voor de subsidie voor inkomenstarief voor de kinderopvangplaatsen van de groepsopvang samenwerkende onthaalouders: meer bepaald voorziet dit artikel dat gedurende een overgangsperiode van 12 jaar voor die plaatsen de bedragen gezinsopvang betaald worden omdat het werken met het specifiek sociaal statuut goedkoper is dan werknemers.

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is afgesproken om het beroep van onthaalouders aantrekkelijker te maken o.a. door het een duidelijk statuut met gepaste verloning te geven. Conform het Plan Kinderopvang kan tot 2029 voor 3.000 plaatsen groepsopvang van samenwerkende onthaalouders de vrijwillige omschakeling gebeuren naar de reguliere subsidie voor inkomenstarief in de groepsopvang. Door de vrijwilligheid enerzijds (waardoor deze legislatuur niemand reeds wordt verplicht) en anderzijds doordat de beperkingen in het budget niet toelaten om al deze plaatsen reeds tegen 2029 om te schakelen, zullen er na deze legislatuur dus nog heel wat van deze plaatsen de mogelijkheid tot deze transitie moeten krijgen. Gezien deze realiteit, maar ook omdat een meerjarig transitieplan een effectief eindpunt moet vooropstellen, wordt de einddatum van de transitieperiode nogmaals verlengd met een termijn waarbinnen redelijkerwijs het nodige budget voor de afronding van deze transitie beschikbaar moet kunnen zijn.

Artikel 11.

De term wordt aangepast overeenkomstig de ingevoerde definitie van het specifieke sociaal statuut voor onthaalouders.

Artikel 12.

Er wordt een nieuw artikel in het kader van de overgangsregelingen ingevoegd.

Conform het Plan Kinderopvang kan tot 2029 voor 3.000 plaatsen groepsopvang van samenwerkende onthaalouders de vrijwillige omschakeling gebeuren naar de reguliere subsidie voor inkomenstarief in de groepsopvang.

Ondanks dus de verlenging van de overgangsperiode in artikelen 57 en 59 van het Subsidiebesluit van 22 november 2013 wordt tegelijk wel een transitie in gang gezet met voorliggende wijzigingsbesluit. Het is immers de bedoeling van de Vlaamse Regering via een overgangspad een einde te maken aan groepsopvang waar gewerkt wordt met kinderbegeleiders in het specifieke sociaal statuut voor de onthaalouders én ervoor te zorgen dat deze op termijn allemaal gesubsidieerd worden als volwaardige groepsopvang en daardoor als werknemers kunnen tewerkgesteld en betaald worden. Dit wordt gerealiseerd als volgt:

- enerzijds zullen organisatoren geen nieuwe vergunningen groepsopvang kunnen krijgen als ze werken met kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut voor de onthaalouders. Hierdoor komen er geen extra plaatsen in de overgangsregeling terecht en wordt het budget dat vereist is om de overgangsperiode, vermeld in artikel 57 en 59 te realiseren, niet groter.
- anderzijds zullen organisatoren voor hun bestaande subsidieerbare plaatsen een vervroegde stopzetting van de overgangsregeling in artikel 57 en 59 kunnen vragen. (zie artikel 16 en volgend van het wijzigingsbesluit)

Door deze maatregelen wordt het realistischer dat de gewenste transitie gerealiseerd wordt.

Opgroeien regie zal een oproep kunnen doen als er budget beschikbaar is om een bepaald volume aan plaatsen vervroegd uit te betalen aan de bedragen van een gewone groepsopvang, als de organisator in die locatie dan ook werkt met werknemers en dus een gewone groepsopvang organiseert.

De procedure voor die oproep wordt geregeld in het Procedurebesluit.

3. Wijzigingen aan het Procedurebesluit van 9 mei 2014

Artikel 13.

Er worden definities ingevoegd, naar analogie met de definities die in het Vergunningsbesluit en Subsidiebesluit worden ingevoegd.

Artikel 14.

Het Procedurebesluit voorziet dat een vergunning automatisch wordt stopgezet als er gedurende een jaar geen kinderopvang plaatsvindt. Bij gezinsopvang wordt dit automatisme getemperd omdat daar de locatie en de situatie van een kinderbegeleider nauw samenhangt: het gebeurt immers dat de kinderbegeleider werkzaam in de locatie langdurig niet aan het werk is (vb. door langdurige ziekte van de kinderbegeleider), maar dat er wel nog de intentie is om kinderopvang aan te bieden, zowel bij de organisator als bij de kinderbegeleider. In dergelijke context zou het tot administratieve overlast leiden de organisator te verplichten een nieuwe vergunning aan te vragen. Deze uitzondering kan alleen toegepast worden als er nog een bestaande samenwerkingsovereenkomst is met kinderbegeleider. In dat geval krijgt de vergunning het statuut niet actief zodat er ook geen subsidies uitbetaald worden. Dit geldt zowel als kinderbegeleiders als werknemer werken, als bij kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut voor de onthaalouders.

Deze regel wordt alleen voor gezinsopvang voorzien omdat in die context meestal de opvang doorgaat in een woning van de kinderbegeleider zelf en de organisator dus geen andere kinderbegeleider kan inzetten in de betrokken locatie. Bij groepsopvang zoekt de organisator vervanging voor kinderbegeleiders die tijdelijk uitvallen en loopt de werking normaal gezien gewoon verder.

Artikel 15.

Artikel 53 van het procedurebesluit beschrijft op welke manier Opgroeien regie subsidies kan toekennen.

Er wordt al benoemd dat i.k.v. de programmatiesubsidies en basissubsidie met een subsidiebelofte gewerkt wordt. Hieraan wordt toegevoegd dat dit ook geldt in het kader van de procedure voor de vervroegde stopzetting van de overgangperiode, vermeld in het nieuwe artikel 65/1 van het Subsidiebesluit, zoals ingevoegd met voorliggende wijzigingsbesluit.

Artikel 16.

Door de invoeging van artikel 65/1 in het Subsidiebesluit van 22 november 2013 is voorzien dat Opgroeien regie een oproep kan doen om voor een bepaald aantal plaatsen, binnen de perken van het beschikbaar budget, de overgangperiode voor de basissubsidie en de subsidie voor inkomenstarief voor de organisatoren van groepsopvang met samenwerkende onthaalouders vervroegd stop te zetten.

Deze groepsopvang werkt met het specifiek sociaal statuut voor onthaalouders. Het werken met dat statuut staat onder druk, zeker in het kader van groepsopvang (zie ook adviezen van NAR in dat kader). Daarom wordt gekozen voor een transitie met de bedoeling het einde van de overgangperiode te bereiken. Zoals hoger beschreven wordt dat einde van de overgangsregeling via verschillende wegen nagestreefd. Eén ervan is gefaseerd oproepen te doen om met een bepaald budget al een deel van de subsidieerbare plaatsen te laten overgaan naar gewone groepsopvang waar met werknemers gewerkt wordt.

Aangezien er onvoldoende budget is om de overgangstermijn voor iedereen onmiddellijk te beëindigen, zal een oproep gebeuren en kunnen organisatoren een aanvraag indienen voor de locaties waarvoor ze willen overgaan van het specifieke sociaal statuut voor de onthaalouders naar werknemers. Dit artikel bepaalt wat het agentschap moet regelen in de oproep en het beslissingskader.

In het beslissingskader worden criteria opgenomen. Deze moeten betrekking hebben op één of meer van de vermelde kapstokken in dit BVR:

- de duurzaamheid van de locatie: vb. als een stopzetting/opheffing van de vergunning voor een locatie omwille van kwaliteitsproblemen nakende is, dan zal deze aanvraag niet de voorkeur genieten. Anderzijds zal een aanvraag voor een locatie die al lang en stabiel bestaat beter scoren op duurzaamheid.
- Beleidsvoerend vermogen: hieronder zitten de verschillende aspecten die in artikel 13/0 zijn beschreven: leiderschap, medewerkersbeleid, organisatorisch management, ...
Wat medewerkersbeleid betreft kan bijvoorbeeld aan volgende gedacht worden: een organisator moet deze gewenste overgang uiteraard bespreken met de kinderbegeleiders aangezien het noodzakelijk is dat zij bereid zijn een arbeidsovereenkomst te sluiten met de organisator om de aanvraag te realiseren. Dit kadert in een goed medewerkersbeleid.
- De financiële weerbaarheid en transparantie
- De mate waarin een organisator via een zakelijk recht of huurovereenkomst kan beschikken over het gebouw waarin de kinderopvanglocatie doorgaat, kan eveneens als criterium gehanteerd worden. In de praktijk gaat dergelijke groepsopvang door samenwerkende onthaalouders vaak door in een woning die eigendom is of gehuurd wordt door één of meer van de kinderbegeleiders, en waar ze soms zelfs wonen. In die situaties heeft een organisator minder vat op het verder bestaan van die opvang wanneer één of meer van de kinderbegeleiders willen stoppen met hun activiteiten. In dergelijk geval wordt doorgaans de hele werking in die locatie stopgezet. Gelet op het beperkte budget, verdienen die locaties niet de voorkeur om zo snel mogelijk volwaardige gesubsidieerde groepsopvang te worden.

Artikel 17.

Artikel 59 wordt opgesplitst:

- Enerzijds blijft de bestaande regeling van de aanvraag voor een subsidiebelofte in het kader van een oproep op basis van artikel 57 behouden.
- Anderzijds wordt een nieuw lid ingevoegd dat de aanvraag regelt voor een aanvraag in het kader van een oproep voor de vervroegde stopzetting van de overgangsperiode vermeld in artikel 57 en 59 van het Subsidiebesluit van 22 november 2023. Aangezien deze aanvraag van een andere aard is dan de aanvraag van andere subsidies, is een specifieke bepaling nodig.

Artikel 18.

Artikel 63 van het Procedurebesluit over de ontvankelijkheid van een aanvraag wordt aangevuld met de verwijzing naar het nieuw ingevoerd artikel 58/1 over de aanvraag voor de vervroegde stopzetting van de overgangsperiode.

Artikel 19 en 20.

Ook in artikel 69 en 70 van het Procedurebesluit over de gegrondheidsbeoordeling van een aanvraag subsidiebelofte moet verwezen worden naar het nieuw ingevoerd artikel 58/1 over de aanvraag voor vervroegde stopzetting van de overgangsperiode voor groepsopvang samenwerkende onthaalouders.

Artikel 21.

In artikel 72 van het Procedurebesluit wordt geregeld wat een beslissing over een aanvraag subsidiebelofte moet bevatten. Ook hier wordt een apart lid ingevoegd voor de subsidiebelofte voor de vervroegde stopzetting van de overgangsperiode voor de groepsopvang samenwerkende onthaalouders.

Artikel 22.

Ook in artikel 79 over de aanvraag van een subsidietoekenning na subsidiebelofte moet verwezen worden naar het nieuw ingevoerd artikel 58/1 over de aanvraag voor vervroegde stopzetting van de overgangsperiode voor groepsopvang samenwerkende onthaalouders.

Artikel 23.

Artikel 88 van het Procedurebesluit, dat de situaties regelt waarin een organisator subsidieerbare plaatsen mag overhevelen naar een andere subsidiegroep, wordt aangepast. Een aantal overhevelingen worden versoepeld, aangezien ze kaderen in de wijzigingen met betrekking tot gezinsopvang en groepsopvang samenwerkende onthaalouders.

Volgende voorwaarden die gekoppeld waren aan bepaalde overhevelingen vallen overal weg:

- De verplichting om aan te tonen dat er in de gemeente naar waar overgeheveld wordt een grotere nood is aan kinderopvang: in de praktijk bleek dit niet evident om aan te tonen door de organisator en niet makkelijk controleerbaar door Opgroeien regie.
- De verplichting om aan te tonen dat men aan artikel 42, tweede lid van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013 zou voldoen: gelet op de nieuwe ratiobepaling, is dat niet meer relevant.
- De verplichting om aan te tonen dat men na de overheveling zou voldoen aan de bezettingsvoorwaarde, vermeld in artikel 21 van het Subsidiebesluit van 22 november 2013. Ook dit bleek niet eenvoudig aan te tonen en evenmin te controleren op dat moment door Opgroeien regie. Op zich kan ervan uitgegaan worden dat als een organisator minstens even veel vergunde plaatsen zal hebben in de subsidiegroep als subsidieerbare plaatsen, dat de bezetting in de toekomst behaald kan en zal worden. Indien nodig kan Opgroeien regie handhaven nadien als dit niet het geval zou zijn.

Anderzijds is er een voorwaarde die bij elke overheveling nageleefd moet zijn, namelijk dat er in de subsidiegroep naar waar plaatsen overgeheveld worden, minstens even veel vergunde plaatsen voorhanden moeten zijn als subsidieerbare plaatsen. Deze voorwaarde blijft ongewijzigd gelden en is ingegeven vanuit feit dat als subsidies naar elders verplaatst worden, dit alleen kan als er ook effectief plaatsen voor gerealiseerd worden.

Op basis van voorliggend wijzigingsbesluit blijven volgende overhevelingen mogelijk:

- Overheveling van groepsopvang samenwerkende onthaalouders naar een subsidiegroep gezin.

Volgende zaken wijzigen:

- Een overheveling in de omgekeerde richting, van de subsidiegroep gezinsopvang naar subsidiegroep groepsopvang samenwerkende onthaalouders, is niet meer mogelijk. Er wordt immers een transitie ingezet (zie hoger) om de groepsopvang samenwerkende onthaalouders af te bouwen. Er zullen geen nieuwe vergunningen meer kunnen starten met kinderbegeleiders in het specifieke sociaal statuut voor onthaalouders. In die context zou het dan ook niet logisch zijn nog subsidieerbare plaatsen te laten overhevelen naar een subsidiegroep groepsopvang samenwerkende onthaalouders aangezien er geen nieuwe werkingen voor opgestart kunnen worden.
 - De overheveling moet niet meer in hetzelfde geografische gebied gebeuren. Dit is gelinkt aan het feit dat overhevelingen tussen subsidiegroepen gezinsopvang onderling vrij mogelijk zijn, en het dan ook onnodig zou zijn bij deze overheveling geografisch te beperken aangezien nadien van de ene subsidiegroep gezinsopvang gemakkelijk naar een andere subsidiegroep gezinsopvang overgeheveld kan worden. Dergelijke beperking zou onnodige administratieve last met zich meebrengen.
 - De enige voorwaarde die behouden blijft is dat de organisator voldoende vergunde plaatsen moeten hebben in de subsidiegroep waar hij de plaatsen naar wil overhevelen.
- Een overheveling van een subsidiegroep groepsopvang samenwerkende onthaalouders naar een subsidiegroep groepsopvang wordt ook ruimer mogelijk. Die overheveling is niet langer alleen mogelijk naar een gemeente die behoorde tot de subsidiegroep groepsopvang samenwerkende onthaalouders (dus zorgregio), maar kan ook erbuiten. Daarnaast is deze overheveling nu altijd mogelijk en niet meer alleen bij het niet halen van de bezetting of einde voorbehoud. Deze keuze wordt eveneens gemaakt in het kader van de gekozen transitie om de groepsopvang door samenwerkende onthaalouders af te bouwen. Door deze overhevelingen mogelijk te maken, wordt de overgang richting reguliere groepsopvang gestimuleerd. Aan deze overheveling wordt ook de voorwaarde gekoppeld dat de organisator in de subsidiegroep naar waar de plaatsen worden overgeheveld, moest voldoen aan de bezetting.
 - De organisator die subsidies groepsopvang, behalve voor plaatsen met alleen basissubsidie, wil overhevelen, wegens verhuis van de locatie, kan dit als de locatie naar waar men verhuist zich op korte afstand bevindt van de vorige locatie en als beide lokale besturen akkoord zijn. Deze voorwaarden waren reeds van toepassing.
 - Plaatsen met alleen basissubsidie gezinsopvang of groepsopvang kunnen zomaar overgeheveld worden, zowel bij verhuis, als in alle andere situaties. Het feit dat hier geen enkele voorwaarde aan gekoppeld is, is nieuw. Deze vrijheid is er aangezien de Vlaamse Regering de beleidskeuze maakte om in de toekomst vrije toegang te voorzien tot de basissubsidie voor organisatoren voor alle plaatsen. In dat geval zal het bekomen van de basissubsidie niet meer afhankelijk zijn van een oproep en programmatie. In dergelijke context, waar elke organisator voor elke plaats de basissubsidie kan aanvragen, is het logisch dat een organisator bestaande plaatsen met basissubsidie naar elders kan

verplaatsen. Het zou anders overbodige administratieve last zijn deze plaatsen stop te zetten in het ene gebied en een aanvraag te laten indienen voor het andere.

- Soms wil een organisator zijn locatie omvormen van gezinsopvang naar groepsopvang, of omgekeerd. In dat geval is er een overheveling mogelijk van de subsidiegroep gezinsopvang naar gewone groepsopvang of omgekeerd voor dezelfde locatie. Bij dergelijke overheveling zal het agentschap beslissen hoeveel plaatsen maximaal worden overgeheveld van gezin naar groep, rekening houdend met het aantal plaatsen dat overeenstemt met het budget dat het aantal plaatsen gezinsopvang vertegenwoordigde. Bij een overheveling van groepsopvang naar gezinsopvang wordt het aantal overgehevelde plaatsen afgetoet op het aantal vergunde plaatsen gezinsopvang dat men zal realiseren in de locatie.
- De overheveling van een subsidiegroep gezinsopvang naar een andere geografische subsidiegroep gezinsopvang, zowel in geval van verhuis als zonder verhuis, kan steeds. Dit is een voorloper op de toekomstige verruiming van de subsidiegroep gezinsopvang. In afwachting van die verruiming, wordt de overheveling soepeler. Een organisator zal alleen moeten voldoen aan de voorwaarde dat er voldoende vergunde plaatsen voorhanden zijn.
- Een overheveling is eveneens mogelijk van een subsidiegroep gezinsopvang naar een subsidiegroep groepsopvang, als men de plaatsen in de subsidiegroep gezinsopvang dreigt te verliezen wegens einde voorbehoud of niet halen bezetting. Deze mogelijkheid bestond ook al.

Het laatste lid van artikel 88 werd ongewijzigd overgenomen van de vorige versie van het artikel.

Artikel 24.

Vanaf 1 januari 2027 wordt de subsidiegroep gezinsopvang verruimd. Op vandaag omvat een subsidiegroep gezinsopvang alle locaties van een zorgregio. Vanaf 1 januari 2027 zal de subsidiegroep heel Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad bestrijken (zie artikel 6 van voorliggende besluit).

Artikel 88 van het Procedurebesluit voorziet de mogelijkheid om subsidieerbare plaatsen van een subsidiegroep gezinsopvang over te hevelen naar een andere subsidiegroep gezinsopvang. Aangezien vanaf 1 januari 2027 er slechts 1 subsidiegroep gezinsopvang zal bestaan per organisator gezinsopvang, heeft deze mogelijkheid tot overheveling vanaf 1 januari 2027 geen zin meer en kan deze met ingang van 1 januari 2027 worden opgeheven.

Artikel 25.

Zoals voordien wordt bepaald dat overhevelingen ten vroegste ingaan op de datum van de beslissing en dus niet retroactief. In het verleden kon een overheveling van een subsidiegroep gezinsopvang naar groepsopvang samenwerkende onthaalouders en omgekeerd, wel retroactief toegekend worden. Er is echter geen enkele reden om een onderscheid te maken tussen de ingangsdatum van de verschillende overhevelingen en dit wordt dan ook gelijkgetrokken voor alle situaties.

Artikel 26.

De procedure voor de aanvraag voor de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut wordt hier opgenomen. Voordien betrof het een oproep en zat dit in het Subsidiebesluit. Nu wordt er in het kader van de transitie en afbouw van het specifiek statuut voor de onthaalouders voorzien in een gewone aanvraag en vrije toegang tot de subsidie zolang er budget beschikbaar. Op die manier is het de bedoeling dat telkens er een nieuwe kinderbegeleider in de gezinsopvang wil starten, de organisator hiervoor de vergunning en de subsidie kan aanvragen. Ook indien een bestaande kinderbegeleider op een bepaald moment toch wil overgaan naar het werknemersstatuut, kan de organisator deze subsidie aanvragen. Op die manier zit er geen

rem op de transitie en blijft het mogelijk om op elk moment een nieuwe locatie gezinsopvang te starten.

De procedure loopt als volgt:

- Aanvraag van de subsidie met aanvraagformulier

Hierop moeten verschillende gegevens bezorgd worden, waaronder voor- en achternaam en rijksregisternummer van de kinderbegeleider die ze tewerk gaan stellen met de subsidie. Deze gegevens zijn nodig ifv het toezicht op de naleving van de subsidievoorwaarden. Het is immers niet de bedoeling dat de organisator deze subsidie aanvraagt voor “naamloze”/“onbepaalde” kinderbegeleiders. Men moet als organisator heel duidelijk kunnen benoemen voor wie deze subsidie is bedoeld én voldoende waarborg kunnen geven dat deze kinderbegeleider effectief als werknemer zal aan de slag gaan. Er moet immers vermeden worden dat er middelen bij de organisatoren blijven hangen die onbestede blijven, en pas na verloop van een hele tijd onverrichterzake terugkeren naar Opgroeien.

Een aanvraag wordt ingediend door de organisator en kan gelijktijdig gebeuren voor verschillende kinderbegeleiders in 1 aanvraag. Alle informatie wordt gebundeld per organisator.

Men moet opgeven hoeveel VTE of fracties van een VTE men aanvraagt. Men kan minder dan 1 VTE aanvragen aangezien de organisatoren kinderbegeleiders ook deeltijds tewerk kunnen stellen.

- De aanvraag kan ten vroegste 6 maanden voor de gewenste ingangsdatum: deze termijn is afgestemd op artikel 14 van het Procedurebesluit van 9 mei 2014 dat bepaalt dat een vergunningsaanvraag ten vroegste 6 maanden voor de start ingediend kan worden. Indien een organisator een vergunning aanvraagt, zal hij gelijktijdig een aanvraag voor deze subsidie kunnen indienen, zodat hij zeker is dat hij beschikt over de subsidie als de kinderbegeleider in de vergunde locatie van start gaat.
- De aanvraag kan alleen ingediend worden als er budget beschikbaar is. De Vlaamse Regering heeft normaal gezien voldoende budget voorzien zodat iedereen die wil starten, zal kunnen starten, rekening houdend met het aantal nieuw startende kinderbegeleiders gezinsopvang van afgelopen jaren, als dezelfde tendens in aantallen aangehouden blijft.

Artikel 94/4 regelt de ingangsdatum van de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut:

- Als gelijktijdig de vergunning wordt aangevraagd: de subsidie wordt toegekend vanaf de eerste dag van de maand van de start van de vergunning. Dus als de vergunning wordt toegekend met een startdatum op de 17^e van de maand, zal de subsidietoekenning ingaan vanaf de 1ste van die maand. Dit is noodzakelijk om technische redenen. Dit heeft echter niet tot gevolg dat de organisator gesubsidieerd zal worden voor periodes dat er geen kinderbegeleider in dienst is, aangezien in het kader van de saldo-afrekening steeds het verschil zal gemaakt worden tussen wat Opgroeien regie betaalde aan voorschotten en wat de organisator betaalde voor de kinderbegeleiders. De organisator zal slechts subsidies ontvangen voor de bedragen die hij betaalde.
- Als de subsidie gevraagd wordt voor een kinderbegeleider die in een bestaande vergunde locatie als werknemer zal werken, wordt de subsidie toegekend vanaf de eerste dag van de maand waarin de kinderbegeleider start als werknemer. Het besluit benoemt nog expliciet dat de toekenning echter ten vroegste op de datum van de beslissing kan ingaan, hetgeen betekent dat er geen retroactieve toekenning kan gebeuren. Als de organisator dus toch al iemand als werknemer heeft laten starten in maart en pas in april de subsidie aanvraagt, zal de subsidie ingaan op 1 mei, zijnde de eerstvolgende eerste dag van een maand.

Naar analogie met de andere subsidies wordt bepaald dat de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut wordt toegekend voor tien jaar.

Artikel 27 en 28.

Dit betreffen aanpassingen in het kader van de ontvankelijkheidsprocedure voor de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut. Deze subsidie moet ook benoemd worden zodat de gebruikelijke procedures ook gelden voor die subsidie.

Artikel 29.

Dit betreft een aanpassing in het kader van de gegrondheidsfase voor de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut. Deze subsidie moet ook benoemd worden zodat de gebruikelijke procedures ook gelden voor die subsidie.

Artikel 30.

In artikel 103 van het Procedurebesluit wordt geregeld welke vermeldingen een beslissing moet bevatten over de aanvraag i.k.v. een oproep vervroegde stopzetting van de overgangsperiode voor samenwerkende onthaalouders. Daarnaast worden ook de vermeldingen aangepast in functie van de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in een werknemersstatuut.

Artikel 31.

Er wordt een regeling voorzien wanneer de subsidie voor kinderbegeleiders gezinsopvang in werknemersstatuut stopt als er onvoldoende werknemers ingezet zijn ten opzichte van het aantal toegekende VTE.

Het systeem is als volgt:

Elk kwartaal moet de organisator doorgeven aan Opgroeien regie hoeveel VTE kinderbegeleiders als werknemer ingevuld zijn op een bepaalde datum. Dit kunnen zowel personen zijn die al aan de slag zijn, als personen waarvoor ze op die dag een ondertekende arbeidsovereenkomst hebben die in de (nabije) toekomst zal starten.

Opgroeien regie zal per kwartaal, op basis van die gegevens, nagaan of er VTE's of fracties ervan niet ingevuld zijn. Indien daaruit blijkt dat er de organisator meer dan 1 VTE niet ingevuld heeft, zal de subsidie van rechtswege stopgezet worden tot de organisator nog de buffer van 1 niet ingevulde VTE overhoudt. Het is immers de bedoeling dat een organisator de flexibiliteit behoudt om een werknemer die al deeltijds in dienst is, op vraag van de kinderbegeleider voor een grotere fractie een overeenkomst te geven of om met die reserve van 1 VTE een nieuwe kinderbegeleider snel en vlot aan te werven.

Voorbeeld:

Indien uit de bezorgde gegevens blijkt dat 4,7 VTE niet ingevuld is, zal van rechtswege het aantal toegekende VTE verlaagd worden tot 1 VTE en zal de organisator dus 3,7 VTE verliezen.

Aangezien momenteel nog twee subsidiebedragen zijn opgenomen in het Subsidiebesluit, naargelang de subsidie toegekend werd in het kader van de vroegere proefprojecten of in het kader van het Subsidiebesluit, wordt ook bepaald dat eerst de VTE's met de hoogste bedragen verlaagd worden.

Artikel 32.

Inwerkingtreding is voorzien op 1 januari 2026, behalve artikel 6 en 24 die pas inwerking treden op 1 januari 2027.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Volgende drie zaken, opgenomen in dit BVR, hebben budgettaire impact:

- 1) Omschakeling van bestaande kinderbegeleiders in het specifiek sociaal statuut naar het werknemersstatuut voor onthaalouders. Dit wordt gedragen binnen beschikbaar budget voor aantal VTE onthaalouders-werknemers.

Hierover staat in de conceptnota die werd goedgekeurd op 4 april 2025 door de Vlaamse Regering het volgende: *“De mogelijkheid voor bestaande onthaalouders om vrijwillig over te gaan naar het werknemersstatuut op basis van vrij budget, blijft behouden.”* Momenteel zijn er circa 187 VTE beschikbaar.

- 2) Alle nieuwe onthaalouders moeten starten in het werknemersstatuut voor onthaalouders. Hiervoor staat in conceptnota die werd goedgekeurd op 4 april 2025 door de Vlaamse Regering het volgende: *“We doven het sui generis statuut verder uit en ontwikkelen hiervoor, samen met de federale overheid, een globaal plan. Vanaf 2026 laten we geen nieuwe, startende onthaalouders in deze opvangvorm meer toe en starten zij onmiddellijk in het specifieke werknemersstatuut. Rekening houdende met 250 starters per jaar en een gemiddelde, wekelijkse arbeidstijd van 90% per onthaalouder worden 225 VTE per jaar extra voorzien of 900 VTE deze legislatuur.”*

Budgettair heeft dit in de meerjarentabel (van de voorziene 200 miljoen euro uitbreidingsbudget kinderopvang voor deze legislatuur) een budgetimpact van 19,802 miljoen euro.

- 3) Voor de omschakeling van de samenwerkende onthaalouders in de groepsopvang is budget voorzien om 3.000 bestaande plaatsen om te schakelen naar reguliere groepsopvang. Ook dat is een maatregel die is opgenomen in de conceptnota, zie punt 2.1.

Budgettair heeft dit in de meerjarentabel (van de voorziene 200 miljoen euro uitbreidingsbudget kinderopvang voor deze legislatuur) een budgetimpact van 29,769 miljoen euro.

De uitgaven gekoppeld aan deze wijzigingen zijn voorzien binnen de budgetten van deze legislatuur voor kinderopvang en zullen worden aangerekend op begrotingsartikel GDF-AGEF2UA-WT van de begroting van Opgroeien regie.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- Werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- Investerings en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- Ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Voorliggend voorontwerp zal voor advies voorgelegd worden aan:

- De Vlaamse Raad WVG
- De Vlaamse Toezichtcommissie
- De Raad van State

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vergunningsbesluit van 22 november 2013, het Subsidiebesluit van 22 november 2013 en het Procedurebesluit van 9 mei 2014, wat betreft een transitie in de gezinsopvang en de groepsopvang samenwerkende onthaalouders naar werken met werknemers;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van de persoonsgegevens in te winnen;
- 3° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Raad WVG in te winnen;
- 4° te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- 5° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ